

การปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : องค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ
(ก.ต.ช.) และคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)

อริย์ชัย แก้วเกาะสะบ้า
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

ประเทศไทยได้มีแนวคิดในการพัฒนาระบบงานตำรวจมานานแล้ว โดยเริ่มมาตั้งแต่สมัย พล.อ. เกอริงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เหตุผลสำคัญของการมีแนวคิดที่จะพัฒนาระบบงานตำรวจ เนื่องจากมีการกล่าวหาว่านักการเมืองบางกลุ่มใช้ตำรวจเป็นเครื่องมือทางการเมือง (Political tool) และไม่ได้ทำงานบนพื้นฐานความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ต่อมาในสมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้เริ่มการปฏิรูประบบราชการ รวมถึงการปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 โดยเพิ่มมาตรา 3/1 ซึ่งในวรรคหนึ่งกำหนดให้การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ คุ่มค่า ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น กระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลงาน และในพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานอิสระมีฐานะเป็นกรม (มาตรา 46) ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ขึ้นใหม่ยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับตำรวจ ฉบับเก่า โดยได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี มีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการ (มาตรา 6, มาตรา 11) และให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในฐานะปลัดกระทรวง (มาตรา 76) แม้ได้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อปฏิรูประบบงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่ยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร แนวคิดในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาระบบงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ปรากฏขึ้นอีกครั้งในสมัยรัฐบาล พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ ซึ่งมี พล.ต.อ. วชิษฐ เดชกุญชร เป็นประธานคณะกรรมการ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านกรอบระยะเวลาของการทำงาน ผลการศึกษาวิจัยยังมิได้มีการนำไปใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม รัฐบาลของ พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ ก็หมดวาระลง ประเด็นปัญหาการปฏิรูปตำรวจได้มีการหยิบยกนำมาศึกษาต่อในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ โดยมี พล.ต.อ. วชิษฐ เดชกุญชร เป็นประธานคณะกรรมการพัฒนาระบบงานตำรวจ ถึงแม้ผลการศึกษาวิจัยของคณะทำงานจะได้ข้อสรุปและส่งให้รัฐบาลในขณะนั้นเป็นผู้พิจารณา แต่ระบบงานตำรวจยังมิได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เนื่องจากรัฐบาลในขณะนั้น ครบวาระ และจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมา ตำรวจก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง จึงมีเสียงเรียกร้องให้มีการปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วย เนื่องจากตำรวจถือว่าเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรมก่อนที่คดีต่าง ๆ จะส่งถึงอัยการ และศาลนั้น เพราะตำรวจมีอำนาจสืบสวน และสอบสวนในการนำ

ผู้กระทำความผิดมารับโทษตามกฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมีผลกระทบต่อประชาชนและสังคม จนกระทั่ง การเข้าควบคุมอำนาจการปกครองประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้ริเริ่มปรับปรุง โครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติในส่วนขององค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) และคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) (เอนก เหล่าธรรมทัศน์ และคณะ, 2555, น. 1-3)

การปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตำรวจในกระบวนการยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่คือป้องกัน ปราบปราม สืบสวน สอบสวน จัดทำสถิติคดีอาญา การทะเบียนและทะเบียนประวัติอาชญากร ดำเนินคดีผู้ต้องหา ควบคุม และแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดทั้งในชุมชนและเรือนจำ หน้าที่เหล่านี้สามารถปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงได้ โดยอาศัยองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาลยุติธรรม กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ รวมทั้งองค์กรเอกชนที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ควบคุมความประพฤติ และพักการลงโทษผู้กระทำความผิด สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นองค์กรของรัฐที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย อย่างกว้างขวางทั้งกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ตำรวจเป็นองค์กรแรกที่ทำหน้าที่ ป้องกันความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม ควบคุมพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรม โดยหน้าที่พื้นฐานของตำรวจ คือ การป้องกันอาชญากรรม การปราบปรามอาชญากรรม การจับกุมผู้กระทำความผิด การค้นหาบุคคลและทรัพย์สินที่สูญหาย การพิสูจน์บุคคล การแสวงหา และรวบรวมพยานหลักฐาน การควบคุมพฤติกรรมของบุคคลทั่วไป การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การให้บริการประชาชน งานของตำรวจเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2550, น. 18 – 20)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีเขตอำนาจทั่วทั้งประเทศ มีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติตามลำดับ ผู้บังคับบัญชา ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติประกอบไปด้วย ผู้บัญชาการหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ โดยขึ้นตรงต่อ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2550, น. 30)

1. ปัญหาโครงสร้างคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.)

โครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นลักษณะการจัดโครงสร้างราชการแบบดั้งเดิม เน้นสาย การบังคับบัญชา และอำนาจหน้าที่ การควบคุมบังคับบัญชา ส่งผลให้โครงสร้างและระดับตำแหน่งที่มีสาย การบังคับบัญชายาวเกินไป ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 จะได้กำหนดโครงสร้าง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (มาตรา 10) ได้แบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และกองบัญชาการเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการแบ่งแยกหน้าที่ โดยที่ส่วนราชการระดับกองบัญชาการยังไม่มี ฐานะเป็นนิติบุคคล จึงส่งผลให้ไม่มีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง การบริหารงานยังเป็นการรวมศูนย์อำนาจ ไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้การบริหารงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติขึ้นอยู่กับผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเพียงคนเดียว รวมทั้งปัญหาการแต่งตั้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และตำรวจระดับต่าง ๆ ในแต่ละครั้งถูกแทรกแซง จากฝ่ายการเมืองโดยตลอด ทำให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และตำรวจอ่อนแอไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการ ของประชาชนได้ ดังนั้น เพื่อลดการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้

ออกประกาศ ฉบับที่ 88/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติโดยกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติ (ก.ต.ช.) ให้ยกเลิกมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) ขึ้นใหม่

ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.)

โครงสร้างแบบเดิมตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547	โครงสร้างแบบใหม่ตามประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ 88/2557
1. นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ	1. นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ
2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง	2. รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ
3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง	3. ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
4. ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง	4. ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
5. ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง	5. ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
6. เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง	6. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
7. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และให้ประธานกรรมการ โดยคำแนะนำของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจโทขึ้นไปคนหนึ่ง เป็นเลขานุการ ก.ต.ช. และแต่งตั้งข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจตรีขึ้นไป จำนวนไม่เกิน 2 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ก.ต.ช.	7. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) เป็นกรรมการ และเลขานุการ และให้ประธานโดยคำแนะนำของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งข้าราชการยศพลตำรวจตรีขึ้นไป จำนวน 2 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
8. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านงบประมาณ ด้านพัฒนาองค์กร ด้านจัดการและวางแผน จำนวน 4 คน	8. ผู้ทรงคุณวุฒิโดยคัดเลือกจากวุฒิสภา จำนวน 2 คน

2. ปัญหาโครงสร้างคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติของไทยเป็นองค์กรที่มีภารกิจมากมาย รวมทั้งองค์กรมีการขยายตัวอย่างมาก ทั้งการขยายตัวเชิงแนวตั้ง และมีกรขยายตัวในแนวราบ เพราะองค์กรมีขนาดใหญ่ และมีตำรวจระดับยศนายพลที่ปฏิบัติงานสนับสนุนจำนวนมาก แต่มีทรัพยากรสนับสนุนค่อนข้างน้อย เช่น เทคโนโลยีทางการสื่อสารในด้านเงินเดือนและสวัสดิการของตำรวจชั้นประทวนอยู่ในระดับต่ำ และกลายเป็นข้ออ้างเมื่อมีพฤติกรรม

ที่ไม่พึงประสงค์ของตำรวจ มีระบบอุปถัมภ์สูง และเป็นระบบอุปถัมภ์เชิงแลกเปลี่ยน ขาดการเปลี่ยนแปลงองค์กรและนำนวัตกรรมทางการบริหารใหม่ ๆ มาใช้ ระบบการบริหารงานบุคคลยังขาดประสิทธิภาพ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) แบบใหม่ขึ้น

ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)

โครงสร้างแบบเดิมตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547	โครงสร้างแบบใหม่ตามประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ 88/2557
ส่วนที่ 1 กรรมการโดยตำแหน่งจำนวน 11 คน	
1. นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ	1. นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ
2. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง	2. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นรองประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ
3. รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (รอง ผบ.ตร.) เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง	3. เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นกรรมการข้าราชการตำรวจโดยตำแหน่ง
4. จเรตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง	4. จเรตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการข้าราชการตำรวจโดยตำแหน่ง
5. เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง	5. รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการข้าราชการตำรวจโดยตำแหน่ง
ส่วนที่ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน	
1. อดีตข้าราชการตำรวจระดับผู้บัญชาการ (ผบช.) ขึ้นไปที่พ้นจากการรับราชการตำรวจไม่เกิน 1 ปี จำนวน 5 คน	6. ผู้บัญชาการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเป็นเลขานุการ และรองผู้บัญชาการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นตำรวจ จำนวน 6 คน ผู้เชี่ยวชาญสาขานิติศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญรัฐศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญรัฐประศาสนศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญอาชญาวิทยา ผู้เชี่ยวชาญงานยุติธรรม หรือสาขาอื่น ๆ	7. กรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการคัดเลือกจากวุฒิสภา จำนวน 2 คน

3. ปัญหาการแต่งตั้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.)

ในการเสนอชื่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหลักเกณฑ์เดิมตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ใน (3) ของมาตรา 18 การพิจารณาดำเนินการคัดเลือกข้าราชการตำรวจเพื่อดำเนินการแต่งตั้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติตามที่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอชื่อ

ส่วนหลักเกณฑ์ใหม่ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 88/2557 ให้ยกเลิกความใน (3) ของมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 โดยใช้ข้อความต่อไปนี้แทน (3) พิจารณาคัดเลือกข้าราชการตำรวจเพื่อดำเนินการแต่งตั้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติตามที่ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอ เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายการเมืองเข้าแทรกแซง เพราะเชื่อว่าผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้นรู้เรื่องการบริหารบุคคลภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติมากที่สุด (บทเริ่มต้นปฏิรูปตำรวจ, 2557, น. 3)

หลักเกณฑ์เดิมการแต่งตั้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) เป็นไปตามมาตรา 53 (1) ประกอบมาตรา 51 (1) ให้นายกรัฐมนตรีคัดเลือกรายชื่อข้าราชการตำรวจซึ่งมียศพลตำรวจเอกเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติอาจจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบก็ได้

ส่วนหลักเกณฑ์ใหม่ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 88/2557 ให้ยกเลิกความใน (1) ของมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2557 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (มาตรา 44 (1)) ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติคัดเลือกรายชื่อข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งจเรตำรวจแห่งชาติ หรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแล้วเสนอให้คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนแล้วเสนอนายกรัฐมนตรี

ข้อดีและข้อสังเกตของการปรับเปลี่ยนโครงสร้างคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.)

ข้อดี

1. การปรับเปลี่ยนโครงสร้างคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) โดยการปรับลดสัดส่วนของฝ่ายการเมืองคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกไปเพื่อให้ปลอดจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง

2. การเพิ่มสัดส่วนของฝ่ายข้าราชการประจำเพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติกระชับมากขึ้น คือ การเพิ่มปลัดกระทรวงกลาโหมเข้ามาเป็นคณะกรรมการฯ โดยตำแหน่งเพื่อให้การทำงานระหว่างฝ่ายตำรวจกับฝ่ายทหารในด้านความมั่นคงเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นให้เกิดความโปร่งใส และเกิดความเชื่อมั่นต่อภาพลักษณ์ที่ดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งความร่วมมือในการแก้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งโดยปกติได้ร่วมมือทำงานกันมาโดยตลอดในมิติด้านความมั่นคง เช่น ปฏิบัติภารกิจด้านความมั่นคงระหว่างทหารกับตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่ตามแนวชายแดนของประเทศ

3. การเพิ่มผู้อำนวยการสำนักงานประมาณเข้ามาเป็นกรรมการฯ โดยตำแหน่งจะมีประโยชน์ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพราะเป็นผู้มีความรู้เรื่องการบริหารงบประมาณ การดำเนินงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะประสบความสำเร็จต้องมียงบประมาณไปขับเคลื่อนภารกิจด้วย

4. การปรับเปลี่ยนผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ที่มีจำนวนมากก็ปรับลดผู้ทรงคุณวุฒิโดยการคัดเลือกของวุฒิสภา ซึ่งมาจากฝ่ายนิติบัญญัติเท่านั้น

ข้อสังเกต

1. การปรับลดสัดส่วนของคณะกรรมการ ฯ จากฝ่ายการเมืองเพื่อไม่ให้มีการแทรกแซงการบริหารงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่อย่างไรก็ตามสามารถลดการแทรกแซงได้เพียงบางส่วนเท่านั้น
2. การเพิ่มตัวแทนของปลัดกระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นตัวแทนของฝ่ายทหาร แม้จะเข้ามาดูแลมิติด้านความมั่นคงและความร่วมมือระหว่างตำรวจกับทหารให้ดียิ่งขึ้นในด้านความมั่นคง แต่มีข้อเสนอว่าควรให้มีตัวแทนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเข้าไปดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการข้าราชการทหารด้วยเพื่อเป็นการถ่วงดุลกัน
3. การเพิ่มสัดส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกโดยวุฒิสภาก็อาจจะดีขึ้นเมื่อได้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากฝ่ายนิติบัญญัติ

ข้อดีและข้อสังเกตของการปรับเปลี่ยนโครงสร้างคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)

ข้อดี

1. การปรับเปลี่ยนโครงสร้างคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) โดยให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้นเสนอรายชื่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติให้แก่คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) พิจารณา ก็ลดการแทรกแซงการจากฝ่ายการเมืองได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น
2. การปรับเปลี่ยนผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อให้แก่คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติเพื่อดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจะเสนอได้เฉพาะตำรวจยศพลตำรวจเอกที่ดำรงตำแหน่งจเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเท่านั้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการบังคับบัญชา การบริหารงาน และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจส่วนตำรวจยศพลตำรวจเอกซึ่งดำรงตำแหน่งในหน่วยอื่นทุกคน และที่ปรึกษา (สบ.10) จะไม่ได้สามารถเสนอชื่อได้
3. การปรับเปลี่ยนผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากนักวิชาการก็จะเปลี่ยนเป็นการคัดเลือกจากวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งจะส่งผลดีต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพราะได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อลดการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองซึ่งมาจากสัดส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิลงได้

ข้อสังเกต

1. การปรับเปลี่ยนโดยให้ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้เสนอชื่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติคนใหม่แทนการเสนอชื่อโดยนายกรัฐมนตรีจะเป็นผลดีเพราะจะได้ตำรวจซึ่งทำงานมีผลงาน และมีความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์ ลดการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองลงได้ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสังคมมองว่าตำแหน่งผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจชาตินั้นถูกฝ่ายการเมืองแทรกแซงมาโดยตลอด ดังนั้นการเสนอชื่อโดยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นจากผู้ใต้บังคับบัญชามากขึ้น

การปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาติในส่วนของคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) ซึ่งกำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบ แบบแผน มติคณะรัฐมนตรี และกฎหมาย รวมทั้งคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ซึ่งกำหนดนโยบายและมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ ระบบราชการตำรวจ ตลอดจนการอบรมและพัฒนาข้าราชการตำรวจ ซึ่งได้มี

การปรับเปลี่ยนไปบ้างแล้วตามประกาศของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 88/2557 เป็นการแก้ไขปรับปรุงโดยการออกประกาศของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้น และมีข้อเรียกร้องให้มีการปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง เพราะตำรวจนั้นถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง และถูกมองว่าเป็นผู้รับใช้นักการเมืองมากกว่ารับใช้ประชาชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงอ่อนแอในการทำหน้าที่เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน ดังนั้น เพื่อให้ตำรวจได้ทำหน้าที่อย่างแท้จริงจึงต้องมีการปฏิรูป

ผู้เขียนมีความเห็นว่าการปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังต้องดำเนินการต่อไป และในปัจจุบันข้อเสนอการปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น ได้มีแนวความคิดว่า ถ้าต้องการให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติปราศจากการแทรกแซงจากนักการเมืองอย่างแท้จริง ควรจะตัดตัวแทนของฝ่ายการเมืองคือนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นประธานกรรมการออกไปจากคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) หรือรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคงออกจากการเป็นประธานคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติตามที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีด้วย โดยให้นำรูปแบบของคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) และคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ซึ่งไม่มีตัวแทนของฝ่ายการเมืองอยู่ในคณะกรรมการมาปรับใช้ จะทำให้คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) ปราศจากตัวแทนจากฝ่ายการเมือง ตำรวจจะได้ทำหน้าที่ของตนเองและเป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์. (บรรณาธิการ). (2550). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับตำรวจต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ : พุทธศาสนาแห่งชาติ.

เชือดการเมืองทิ้งทั้งยวง ผ่าตัด ก.ต.ช. – ก.ตร. ตั้งอำนาจกลับบีกสีกาก็. (20 กรกฎาคม 2557). *ไทยรัฐ*.

สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://www.thairath.co.th/content/437407>

บทเริ่มต้นปฏิรูปตำรวจ. (23 กรกฎาคม 2557). *ไทยรัฐ*. สืบค้น 8 กันยายน 2557

จาก <http://www.thairath.co.th/content/437984>

ปฏิรูปตำรวจ! เปลี่ยน “หัวปิงปอง” เป็น “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ฝันยิ่งใหญ่จะเป็นไปได้จริงหรือ?

(20 กรกฎาคม 2557). *ผู้จัดการออนไลน์*. สืบค้น 26 กรกฎาคม 2558

จาก <http://manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9570000082001>

“ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (ฉบับที่ 87/2557) เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมผู้รักษาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ”. (21 กรกฎาคม 2557).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 134 ง, น.18 – 19.

“ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (ฉบับที่ 88/2557) เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ”. (21 กรกฎาคม 2557). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 134 ง, น. 20 - 22.

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการกฤษฎีกากระทรวงยุติธรรมและกิจการตำรวจ. (2558). การปฏิรูป

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. *ในเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่องการปฏิรูปสำนักงานตำรวจแห่งชาติ*, (น.8-43). กรุงเทพฯ : สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ.

“พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547” (14 กุมภาพันธ์ 2547).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 121 ตอนที่ 18 ก, น. 1.

“พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ.2543” (21 มิถุนายน 2543).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 117 ตอนที่ 59 ก, น. 1.

“พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ.2553” (7 ธันวาคม 2553).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 127 ตอนที่ 75 ก, น. 1.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์, กฤษณพงศ์ พุตระกูล และเสกสันต์ เครือคำ. (2555). *การศึกษาทบทวนองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบตำรวจ*. กรุงเทพฯ : กระทรวงยุติธรรม.